

Nuorten Osa

Muistelmani.

Omistettu Maksim Gorkijlle.
Venäjänkielisestä suomennanut
Klaudie Parkkonen.

Siitä on jo kauan, noin kaksikymmentä vuotta, tai ehkä enemmänkin. Asia tapahtui Odessassa.

Minä tapasin ystäväni, joka oli silloin Rajonissa apteekin hoitajana. Minä rupesin käymään usein hänen luonaan.

Hänen luonaan istuessani näin harvoin puhtaasti puettuja ihmisiä ja useimmiten he tekivät vain viiden kopekan kauppoja. Eniten kysymyksessä olevat aiheet olivat sinkkisalva, syöpätauti, hävittämistä varten ja "laadoshnik", silmien alla olevien mustelmien hävittämiseksi. Surkeita olentoja tuli ja meni. He olivat rippeitä "entisistä ihmisistä." Joukossa oli räysyihin ja riekaleihin puettuja miehiä ja naisia, rikkiäisine kenkineen tai räysyillä käärittyine sukattomine jalkoineen.

"Kuinka paljon täällä on noita ihmisiä olleita?" kysyin kerran ystäväiltäni, ajatusteni kiertäessä kaikkia näkemieni. "Etkö ole kyllästynyt tekemään kauppaa heidän kanssansa? Sinun olisi voinut olla helppo saada paikka apteekissa siellä ylhäällä, jossa käy puhdasta yleisöä."

Ystäväni hymähti.

"Ylhäinen yleisö ei ole minulle mieluisin", hän vastasi. Ei ole. Sen kanssa täytyy olla varovainen. Mutta tälläkäläisillä "kostumereilla" (hän oli oppinut tämän sanan apteekissa käyneiltä englantilaisilta merimiehiltä) ei ole petosta mielessä. Se, mikä heillä on aivoissa, on myöskin kielellä. Keskustelen mielelläni heidän kanssaan. Se on toisinaan hyvin mielenkiintoista. Heidän joukossaan on entisiä upseereita, insinöörejä, opettajia, näyttelijöitä ja taidemaalareita. Kaikki ammatit ovat hyvin edustettuina näissä kurjissa yömajoissa..."

Samassa aukeni ovi ja viereisestä huoneesta kuului: "Terveeksi, latinakyökin professorille!"

"Jaa. Tervetuloa, Maksiminä! — Olen heti..."

"Siinä on yksi mieltäkiinnittävä ihminen", virkkoi ystäväni minulle. "Tule kuulemaan!" — Menimme viereiseen huoneeseen, eli apteekkikyökkiin. "Hän on oikea filosofi", lisäsi ystäväni hiljaa.

Näin edessäni nuorukaisen, jolla oli puhtaat venäläiset kasvot heikosti huomattavat viiksien alut ylähuulissa ja kuopallaan olevat posket. Pukunsa vuoksi hän oli poikkeus muista apteekin kundeista. Vanhan, mutta puhtaan takin alta näkyi siisti pusero; jaloissaan hänellä oli saappaat ja kaulassaan kaulaliina. Takin yhdestä taskusta näkyi joku kirja ja toisesta taitettu sanomalehti. Hän yskähteli heikosti ja hänen sormensa tekivät hermostuneita, haparoivia liikkeitä.

"Rakas ihminen, voisinko minä saada viitosella jotakin... no, vaikkapa yskän tippoja. Koko yönä en voinut nukkua yskän tähden. Asia on ilkeä... Olen ruvennut usein yskimään. Mutta Abrahamin helmoihin en

vielä näin nuorena olisi halukas matkustamaan."

"Ja elää olisi suurikin halu?" kysyin, päästäkseni tuttavuuteen hänen kanssansa.

"Sehän on itsestään selvää! Elämää vartenhan ihminen on syntynytkin, vaan kun hetki lyö saapuu kuolema, tahtoi ihminen tai ei."

"Halu elää, on "egoismiä"..."

"Oh, älkää sanoko niin... Minusta olisi äärettömän harmillista kuolla ennenkuin olen osottanut palvelustani ihmiskunnalle."

"Missä te asutte?" kysyin uudelta tuttavaltani.

"Minkä vuoksi te sitä kysytte?" hän kysyi, otsaansa rypistäten.

"Muuten vaan... suokaa anteeksi! Olen utelias tietämään kuinka elätte. Mikä on ammatinne?"

"Asun missä sattuu ja viitosen edestä on vietettävä yö silloin kun ei ole rahaa saada parempaa yösiijaa. Ammatinani minulla on kaikki mikä voi minulle antaa leipäpalkan, paitsi varkaus ja petkutus. Pääasiallisin tehtäväni on opettaa ihmisyyden oppia... Herrasväkeä en juuri tunne, en ole heidän parissaan ollut. Pukuni on huono eivätkä ottaisi minua vastaan. Sentähden tuleekin yö usein vietettyä yömajoissa..." Hän sai yskänpuuskan, jonka ohi mentyä hän jatkoi: "Täällä pohjalla on hyvää väkeä."

"Missä pohjalla?" "Tarkoitan noita "entisiä ihmisiä", jotka ovat vajonneet kuiluun... aivan sen pohjalle. Heillä on sielu selkiselällä. Heidän joukossaan on monta, jotka käsittelevät asioita, kuten filosoofit. Sääliäviä ihmisiä!"

"He kompuroidut siellä pohjalla — kuten sanoitte — omien syntiensä tähden."

"Syntiensä tähden! — kavahti nuorukainen, yhä lujemmin rypistäen kulmakarvojaan ja nostaten päätänsä uhmaten. "He eivät ole syyllisiä kurjuuteensa", hän jatkoi hermostuneesti, "vaan ympäristö, joka heidät sellaiseksi kasvatti. Jos olisi mahdollista palauttaa heille nuoruus ja antaa oikea kasvatusta, jos he syntyisivät uudestaan parempaa elämää varten, olisivat he hyödyksi silloin."

Puhetoverini ei ollut kaunopuhelias. Järkensä työskenteli kyllä ahkerasti, mutta hänellä ei riittänyt sanoja ajatuksia ulos tuomaan.

"Mutta tiedättekö — sanoin hänelle hetken vaitiolon kuluttua — elämässä siellä pohjalla voisi olla rikkaita aiheita taitelijoille ja kirjailijoille!"

Hän loi minuun viisaan katseensa, vastaamatta mitään.

Keskustelimme vielä hetken aikaa.

"Kas, tässä on teille tippoja, Maksim", keskeytti apteekkari keskustelumme. "Nauttikaa kolmasti päivässä 30 tippaa kerrallaan."

"Kiitän! Ehkäpä minä vielä voin tämän sinulle palkita."

"Olen erittäin iloinen tuttavuudestanne!" sanoin hänelle erotessamme. "Te olette huvittava puhetoveri."

"Siinä ette puhu totta!" sanoi hän. "Luonto ei ole lahjottanut minulle puhelahjaa."

"Ei kyllä suuresti, mutta tei-

dän katsantokantanne on hyvä."

"No, jokaisella on omansa. — Hyvästi!"

"Sääli, ettei teillä ole kirjailijalahjoja. Te tuntisitte hyvin paljasjalcaisten elämän. Voisitko jotakin piirustaa?"

Hän vaikenä jälleen, pyyhkäisi kädellään hiuksiaan ja hyvästi sanomatta poistui.

En muista kuinka monta vuotta tuosta kohtauksesta oli kulunut, kun kerran saavuini Moskovaan. Sanomalehdet puhuivat paljon siihen aikaan nuoresta kirjailijasta, Maksim Gorkijsta. Menin iltamaan, joka oli pantu toimeen nuoren kirjailijan kunniaksi. Yleisöä, joka halusi nähdä tuon "omituisen" kertomusten kirjottajan, oli monta tuhatta henkeä. Mielenosoituksilla jotka olivat kuin ukkosen jyrynä, tervehdittiin nuorta paitanikka kirjailijaa, kun hän hämmästyneenä astui näyttämölle.

Kuinka suuri olikaan hämmästykseni, kun tunsin hänet samaksi nuorukaiseksi, jonka kerran tapasin "karanteeni" apteekeissa.

Kahdenkesken itsensä kanssa.

Yksinäisyys ei ole hyväksi ihmiselle.

Ei missään, eikä koskaan.

Mutta erakon yksikseen eläminen, vapaatoimen yksinäisyys, se on sentään siedettävää. Mielustakin siihen tottuneelle ehkä ja yksinäisyydestä pitävälle. Paikan paikan tullen pääsee sitä yksinäisyyttä aina pakoon ihmisten seuran. Tai ainakin ulos luontoon, vapaan taivaan alle, jossa on niin paljon, mikä kiinnostaa mieltä, johtaa ajatuksen pois itsestään ja sen kohdistaa jonnekin ulospäin.

Toista on vankikopissa, neljän sileän seinän sisällä, yksinäisessä, hiljaisessa äänettömässä sellissä, jossa ei ole mitään mihin ajatus saattaisi kiintyä pitkään iltahetkinä, kun työ on tauonnut, vankitoverit nukkuvat ja yövartija kulkee huopatohveleissaan käytävillä äänettömänä kuin kissa.

Taikka pitkinä sunnuntai-iltohetkinä, kun minuutit vitkalleen matavat, niin vitkalleen, kuin eivät ikinä aikoisivat tunneiksi kutoitua, kun syksyinen ilthämäräkään ei pidä mitään kiirettä yön tapaamisella.

Sellaisina hetkinä ei ole hyvä olla kahdenkesken itsensä kanssa.

Nurkasta nurkkaan, nurkasta nurkkaan. Kuusi lyhyttä askelta kopin nurkasta viistoon lattian yli vastapäiseen nurkkaan, koko käänne ja kuusi askelta takasin. Edestakasin, edestakasin tunti tunnilta.

Selliasukas on taasen "päässyt tahtiin" eikä saa lakatuksi. Rauhottomana, nopeaan ja hermostuneesti kuin läheiseen, tärkeään päämäärään pyrkivä vaeltaja marssii hän koppinsa nurkasta nurkkaan.

Taukoamatta, levähtämättä.

Mutta vielä nopeammin, rauhottomammin kiertää ajatus vankilaelämän ja unettomien öiden kiusaamisessa aivoissa. Suonet jyskyttävät ohimoilla, päätä kiivistää ja aivot työskentelevät kuin kuumeisen.

Mutta mielikuvitus ei lennä niinkuin kuumeisen. Tunti tunnilta seuraa ajatus samaa johtolankaa, pysyttelee samaisissa asi-

Sankaruus ja työläisäiti

Kirj. F. P.

Kai elää urhona lie suurta, mahtavaa, Elää ja myös kuolla ihanteelle, Vaan sy'anverest' min särpii ahne maa,

Maksuna on maine sankarille.

Kansa antaa parhaansa sankarilleen. Toivona seppelöiden riuksaatta; Toimihan luo lisän vaan voimilleen Ja huomenhan on voittopäivän aatto.

Sankar urhokas on maineen eestä, Verellään oikeuden ostaa. Ristillä Kristuskin synnin veestä-Mailman kadotetun nostaa.

Vaan kuolonalhoon maineen tähden Äiti, hän elämänsä, ei vainkaan. Seuraks ei sankar, ei laupias lähde. Yksin, oi yksin, ei lohtua lainkaan.

Helkkuu poski, katse kuolleen, Kalkki hermot värinässä. Vaan vielä huokaa polon puoleen Mi elolle on lähtemässä.

Unensa uhraa äiti lapsensa tähden Voimansa kaiken vain leivän eestä. Orja-kumppanin katseesta ei lohtua lähde,

Sydän saa lohdun vain kyyneleestä.

Oi äiti, onni, nautinnot sun kiertää! Kalkkien suurin on sun uhritakku! Lapsilles, elonpolkujan kun rientää, Useinkin heille oot vain vanha akka.

oissa. Kääntää niitä puolelta ja toiselta, purettu kiinni johonkin mielikuvaan ja laskee menemään vasta sen pala palalta eriteltään siirtyäkseen toiseen samantapaiseen.

Ja minkälaisia mielikuvia!

Maxim Gorki kertoo eräässä tarinassaan kirjailijasta, joka makasi haudassaan ja siellä selälään lojuen oli pakotettu katselemaan omaa elämäänsä kuin elävistä kuvista. Hitaasti, armahtamattoman hitaasti kulki filmi katselijan silmään ohi ja kidutetun miehen, jolle ei mitään muuta helvettiä ollut, oli pakko uudelleen elää kaikki tyhmyytensä, kaikki narrimaisuutensa ja kaikki rikoksensa. Ja kun filmi loppui, alettiin esitys alusta. Armoton kiduttaja ei hellittänyt. Hetkeksikään ei saanut itseltään rauhaa kiusattu mies.

Selliasukas on joutunut samantapaiseen tilaan kuin tuo Gorkin onneton kirjailija. Hämmästä hiljaisuus on kuin luotu itsetutkistelua varten ja yksinäisyys antaa niille häiriyttämättömän rauhan, vaikuttaa melkein ulkonaisena pakkona, syventää ja kiihdyttää. Vangin minä-paraka joutuu armottoman kritiisin alaiseksi. Toinen minä, aivan kuin ulkopuolinen, lahjomaton, ankara ja ilkeän-ivallinen tuomari erittelee ja leikkää. Se kai-

(Jatkoo kolmannella sivulla)

NAISTEN OSUUSKOTI
2185—15th St.
SAN FRANCISCO, CAL.
Telefont: Market 3958
SAN FRANCISCO

NEW YORKIN SUOM. NAISTEN

OSUUSKOTI

JA PAIKANVÄLITYS-TOIMISTO

241 Lenox Ave. & 122 St.

Telefont: 813 Morning side

SUOSITTELEMME AJURI-
LIKETTÄMME!

Olemme aina valmiit palve-

lemaan teitä kaikenlaisella

ajuriliikkeen alaan kuuluvalla

työllä.

SEABORG TRANSFER CO.

Puhelin 466. Astoria, Ore.